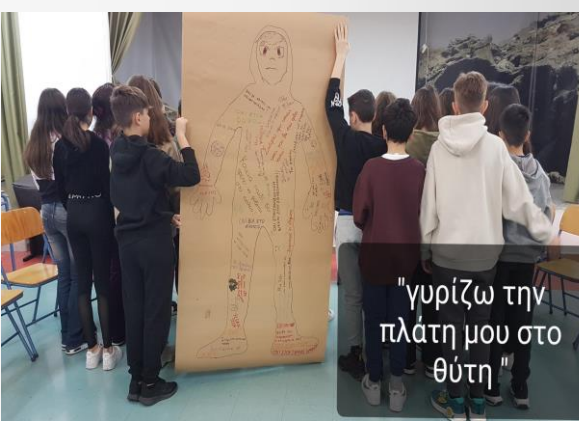

Σχέδιο Δράσης: Εναλλακτικό Συμβούλιο Τμήματος «Η τέχνη του Εμείς»

2ο Γυμνάσιο Πεύκης
ΣΧΟΛΙΚΟ ΕΤΟΣ 2023-2024

2^ο ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΠΕΥΚΗΣ

Εσωτερική αξιολόγηση - Αποτύπωση Σχεδίων Δράσης

ΑΞΟΝΑΣ 3 : Σχέσεις μεταξύ μαθητών/μαθητριών

Σχέδιο Δράσης: «Εναλλακτικό Συμβούλιο Τμήματος: η τέχνη του *ΕΜΕΙΣ*»

Οι μαθητές /μαθήτριες διαβαίνουν καθημερινά την πόρτα του σχολείου ως μονάδες και αφήνοντας τον κόσμο του «εγώ», εισέρχονται στο θαυμαστό εργαστήρι του «εμείς». *Η τέχνη του «ΕΜΕΙΣ»* είναι βιωματική εκπαιδευτική διαδικασία που απαιτεί σεβασμό στην διαφορετικότητα, δημοκρατική συνεργασία, στοχασμό, συνδιαλλαγή και αγαπητική συνύπαρξη. Η παρούσα δράση που αποσκοπεί σε αυτή τη μετάβαση μέσω εναλλακτικών συμβουλίων, εντάσσεται στον ετήσιο κύκλο σχολικής λειτουργίας και υλοποιήθηκε στοχεύοντας στα εξής:

- **Επικοινωνία - γνωριμία και αποδοχή:** Κάθε τάξη είναι μια κοινωνική ομάδα με ιδιαίτερη σύνθεση και διαφορετικότητα. Μαθητές και εκπαιδευτικοί θέτοντας κοινούς στόχους μαθαίνουν να συνυπάρχουν, να συνεργάζονται και να δρουν ως ισότιμα μέλη της ομάδας.
- **Καλλιέργεια** θετικού κλίματος: Το καλό παιδαγωγικό και ψυχολογικό κλίμα αποτελεί προϋπόθεση για την επιτυχία του εκπαιδευτικού έργου και ενισχύει τους μαθητές, ιδιαίτερα τους νεοεισερχόμενους.
- **Αναγνώριση** του ρόλου: μαθητής/ μαθήτρια. Είναι αναγκαία η κατανόηση των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεων που συνεπάγεται η ιδιότητα του μαθητή/τριας.
- **Εκπαίδευση** στις δημοκρατικές συλλογικές πρακτικές με γνώμονα την ισοπολιτεία και τον αλληλοσεβασμό. Οι μαθητές μαθαίνουν να διαχειρίζονται την ελευθερία, να συνεδριάζουν, να προτείνουν, να αποφασίζουν και να σέβονται τις αποφάσεις της πλειοψηφίας.
- **Αποδοχή των κανόνων** που προωθούν τη συνεργασία και τη μαθησιακή διαδικασία: Συναινετική διαμόρφωση ενός πλαισίου συμπεριφοράς που προάγει την αρμονική λειτουργία της τάξης, ενισχύει την αποδοχή του εσωτερικού κανονισμού και προστατεύει τους μαθητές.
- **Πρόληψη** και αντιμετώπιση των συγκρούσεων, της περιθωριοποίησης και του εκφοβισμού: Οι μαθητές ερευνούν τα αίτια των διενέξεων και ανακαλύπτουν τα κλειδιά της αρμονικής συνύπαρξης στη δική τους κοινωνική ομάδα.
- **Καλλιέργεια** της τέχνης του διαλόγου και της διαμεσολάβησης, για ειρηνική διευθέτηση των συγκρούσεων και αντιμετώπιση αρνητικών συμπεριφορών. Η διαφορετικότητα δεν αποτελεί πρόκληση.
- **Ενίσχυση** της συντροφικότητας και της κοινωνικοποίησης με συμμετοχή και συνεργασία των μαθητών σε ενδιαφέρουσες δραστηριότητες και εκδηλώσεις του σχολείου. Η ενεργοποίηση της δυναμικής της ομάδας ενισχύει την συμπερίληψη.

Υλοποίηση της Δράσης

- Το σχέδιο δράσης υλοποιήθηκε κατά τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς 2023-2024 και αφογκράστηκε τις ανάγκες της σχολικής κοινότητας. Αφού έγιναν οι ενημερωτικές και προπαρασκευαστικές εργασίες, ορίστηκε η συνεργασία, προσδιορίστηκαν οι στόχοι, το χρονοδιάγραμμα και η μεθοδολογία. Κύριο μέλημα για την τροφοδότηση των συζητήσεων στην ομάδα των εκπαιδευτικών υπήρξε η παρατήρηση της συμπεριφοράς των μαθητών στην τάξη, στην αυλή και σε κάθε εκπαιδευτική δραστηριότητα.
- Στα εναλλακτικά *Συμβούλια πρώτης επικοινωνίας* για τη διαμόρφωση στοιχείων κοινότητας στην τάξη πραγματοποιήθηκαν οι βιωματικές δράσεις παρουσίασης - γνωριμίας του *check in*. Η εφαρμογή στη συνέχεια του *δημοκρατικού βήματος* στην τάξη ενθάρρυνε και χαροποιούσε τους μαθητές, γιατί μπορούσαν να εκφράζουν σκέψεις και συναισθήματα, να διατυπώνουν παράπονα ή αιτήματα. Με αυτό τον τρόπο διαφαίνονταν το κλίμα της κάθε τάξης και προέκυπταν συζητήσεις για τη βελτίωση της συνεργασίας και της επικοινωνίας.
- Ακολούθησαν *Συμβούλια οργάνωσης* στα οποία ο επικαιροποιημένος *Εσωτερικός Κανονισμός* του Γυμνασίου και το *Συμβόλαιο Φιλίας και Συνεργασίας* αποτέλεσαν θέμα συζήτησης και προβληματισμού. Δημιουργήθηκαν διερευνητικά φύλλα εργασιών στα οποία οι μαθητές αποτύπωσαν την εικόνα της τάξης καθώς και τα στοιχεία που εξασφαλίζουν την συνεργασία των μελών της. Με τη συμπλήρωση ερωτηματολογίου προέκυψε η συμφωνία και η αποδοχή του Συμβολαίου για μια αρμονική συνύπαρξη.
- Καθοριστικά για την πορεία της δράσης υπήρξαν τα *Συμβούλια εκπαίδευσης* στα οποία συγκροτήθηκαν τετραμελείς ομάδες εργασιών με πρόεδρο, γραμματέα, εκπρόσωπο τύπου και διαμεσολαβητή. Οι μαθητές εκπαιδεύτηκαν να συνεδριάζουν, να επιχειρηματολογούν, να αποφασίζουν συλλογικά, να καταγράφουν και να εφαρμόζουν. Εργάστηκαν *ομαδοσυνεργατικά* σε διδακτικές ενότητες που σχετίζονται με τους στόχους του σχεδίου δράσης και την κατανόηση των εννοιών, *αμοιβαίος σεβασμός, στερεότυπα, προκατάληψη, διαφορετικότητα, ρατσισμός, εκφοβισμός, συμπερίληψη, ενσυναίσθηση, συγχώρεση και η τέχνη του «εμείς»*.

Υλοποίηση της Δράσης

- Στα *Έκτακτα Συμβούλια* τάξης που έγιναν για την αντιμετώπιση περιστατικών επιθετικής συμπεριφοράς και εκφοβισμού, χρησιμοποιήθηκαν καταγεγραμμένα σενάρια από το εγχειρίδιο της δράσης: «*Μελέτη περίπτωσης Σ.Β.Ε.*» (Σχολική Βία- Εκφοβισμός). Η μελέτη των σεναρίων ενθάρρυνε τους μαθητές να μιλήσουν για δικά τους αντίστοιχα βιώματα. Στα τμήματα που παρουσιάστηκαν έντονες αντιπαραθέσεις, οι μαθητές έγραψαν το δικό τους «*Αληθινό παραμύθι*» για τη σχολική βία. Μέσα από αυτή τη διαδικασία αναγνωρίστηκαν εκδηλώσεις ήπιας μορφής βίας και εκφοβισμού που προέκυπταν από εγωισμό, θυμό, επιθετικότητα, μη αποδοχή της διαφορετικότητας και αδυναμίες προσαρμογής. Αποφασίστηκε (κοινά αποδεκτή πρόταση) να εφαρμόζεται η πρακτική της επίλυσης των συγκρούσεων και του περιορισμού της επιθετικότητας με την σύνταξη γραπτής *Συμφωνίας για φιλία και συνεργασία* και να υπογράφεται από τους εμπλεκόμενους μαθητές. Αυτή η πρακτική που βασίζεται στην σημασία της «*μετά - στιγμής*», βοηθά τους μαθητές να κάνουν ένα βήμα πίσω από το πρόβλημα και να σκεφτούν πως θα ενεργοποιήσουν τον καλύτερο τους εαυτό ώστε να επέλθει η καταλλαγή.
- Υλοποιήθηκαν *Συμβούλια αφιερώματα* στην ημέρα κατά της σχολικής βίας για την δημιουργία του «*Εμείς*». Οι μαθητές στο χώρο της αίθουσας εκδηλώσεων συμμετείχαν στις δράσεις: «*Μπαίνω στα παπούτσια του θύματος*» και «*Γυρίζω τις πλάτες μου στον θύτη*», σχεδίασαν τον *θύτη* και το *θύμα* στο δικό τους μέγεθος, κατέγραψαν τις σκέψεις και τα συναισθήματα υποδυόμενοι τους δύο ρόλους αντίστοιχα και φιλοτέχνησαν πρωτότυπα συνθήματα.
- Επίσης πραγματοποιήθηκαν *Συμβούλια Φιλαναγνωσίας* (στην τάξη αλλά και στην αίθουσα εκδηλώσεων) αφιερωμένα στο διάβασμα για ευχαρίστηση. Με τη μέθοδο του *ποιοτικού κυκλικού χρόνου* οι μαθητές διάβασαν στους συμμαθητές τους αγαπημένα αποσπάσματα λογοτεχνικών βιβλίων, συνδέθηκαν με τη μελέτη του βιβλίου «*Ο πρίγκιπας με τα κρίνα*» και ανακάλυψαν τις αξίες της φιλίας, της πίστης, της αγάπης και της μεγάλης Μητέρας - Φύσης.
- Στο τέλος της σχολικής χρονιάς, οι μαθητές συμμετείχαν στα εναλλακτικά *Συμβούλια check out*. Συμπλήρωσαν αναστοχαστικές εκθέσεις για τη σχολική χρονιά που ολοκλήρωσαν καθώς και για τις δράσεις στις οποίες συμμετείχαν. Με αυτό τον τρόπο αξιολόγησαν τις εκπαιδευτικές δραστηριότητες, την πορεία τους, την επίδοσή τους (έμμεσα) και έκαναν συναισθηματικό απολογισμό.

« Η τέχνη του Εμείς» ενισχύθηκε από τις παρακάτω βιωματικές εκπαιδευτικές δράσεις:

Σε συνεργασία με το *Ελληνικό Κέντρο Ασφαλούς Διαδικτύου του Ιδρύματος Τεχνολογίας και Έρευνας*, οι μαθητές του σχολείου μας συμμετείχαν στην Πανελλήνια έρευνα με τίτλο *«Βία στο διαδίκτυο»*, απαντώντας σε ερωτηματολόγιο με σκοπό τη σύνταξη ενός αποτελεσματικού σχεδίου ενημέρωσης και αφύπνισης παιδιών, γονιών και εκπαιδευτικών και τη δημιουργία χρήσιμου εκπαιδευτικού υλικού ως εργαλείου για την ασφαλή χρήση του διαδικτύου.

Σε συνεργασία με τη *Βαλλιάνειο Βιβλιοθήκη*, στο Καπνεργοστάσιο, οι μαθητές της Α΄ τάξης παρακολούθησαν διαδραστικό πρόγραμμα με θέμα: *«Λέξεις που πληγώνουν - πώς τα βιβλία ανοίγουν τις ψυχές και καταπολεμούν τον εκφοβισμό»*

Σε συνεργασία με το *Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης*, οι μαθητές της Α΄ τάξης παρακολούθησαν ομαδοσυνεργατικά το πρόγραμμα: *«Μια ιστορία για το ταξίδι της γραφής και του βιβλίου»* με διαδραστικές και εποπτικές προσεγγίσεις.

Σε συνεργασία με το *Athens Science Festival* όλοι οι μαθητές παρακολούθησαν με διαδραστικό τρόπο την επιμόρφωση, *«Διαμόρφωσε το μέλλον σου»* και εμπυχώθηκαν, ώστε να αναλογιστούν μια καριέρα κοντά στην επιστήμη.

Σε συνεργασία με την *Εισαγγελέα ανηλίκων και ψυχολόγο της Υποδ/σης Ανηλίκων της ΓΑΔΑ*, οι μαθητές της Α΄ και Β΄ τάξης παρακολούθησαν τη διάδραση με θέμα: *«Συνύπαρξη - Παραβατικότητα των ανηλίκων εντός και εκτός του σχολικού περιβάλλοντος»*.

Στο πλαίσιο του Προγράμματος *Φιλαναγνωσία - Συγγραφείς στο σχολείο*, οι μαθητές γνώρισαν τη συγγραφέα του βιβλίου, η οποία τους επιβράβευσε για την εξαιρετική παρουσίαση των εργασιών τους.

Υλικό που παρήχθη και αξιοποιήθηκε

- Αξιοποιήθηκε το *Συμβόλαιο* φιλίας και Συνεργασίας και ο επικαιροποιημένος εσωτερικός *Κανονισμός* του Γυμνασίου.
- Αξιοποιήθηκε υλικό από το εγχειρίδιο της δράσης του σχολείου: *Μελέτη περίπτωσης Σ.Β.Ε.* και συντάχθηκαν επίσης καινούργια Σενάρια από τους μαθητές.
- Αξιοποιήθηκε υλικό από το Εγχειρίδιο του Ευρωπαϊκού προγράμματος, «*Ενδυναμώνω - Enable*» και από τον Φάκελο για μαθητές Γυμνασίου «*Ανάπτυξη και Λειτουργία Δικτύου Πρόληψης και Αντιμετώπισης των Φαινομένων Σχολικής Βίας και Εκφοβισμού*» του Κέντρου Ευρωπαϊκού Συνταγματικού Δικαίου.
- Αξιοποιήθηκε υλικό από Τα Εικονογραφημένα Δικαιώματα του Παιδιού, του προγράμματος «*Living democracy*» του Π.Σ.Δ. .
- Αξιοποιήθηκε υλικό από τα επιμορφωτικά προγράμματα «*Ονειροπλάστες - Ονειροθραύστες*», για τη διάκριση της «*ώριμης*» από την «*ανώριμη*» ελευθερία.
- Αξιοποιήθηκε ο *Ποιοτικός Κυκλικός Χρόνος* στα εναλλακτικά Συμβούλια στα οποία όλοι οι μαθητές είχαν λόγο και παρουσία.
- Δημιουργήθηκε το έντυπο: *Συμφωνία για Φιλία και Συνεργασία*, που συντάσσεται και υπογράφεται από εμπλεκόμενους σε συγκρούσεις μαθητές, ως τρόπος επίλυσης των κρίσεων ή αντιμετώπισης περιστατικών εκφοβισμού.
- Συμπληρώθηκαν *Αναστοχαστικές Εκθέσεις* μετά τη συμμετοχή των μαθητών στα Συμβούλια, στις βιωματικές δράσεις «*κυκλικού χρόνου*», στις εκδηλώσεις της φιλιαναγνωσίας, και στο τέλος της σχολικής χρονιάς.
- Συντάχθηκαν και απαντήθηκαν *ερωτηματολόγια, διερευνητικά φύλλα εργασιών*, νέες *αφίσες* του Συμβολαίου φιλίας και συνεργασίας. Παρουσιάστηκαν και αναρτήθηκαν θεματικές εργασίες των Περιβαλλοντικών και Πολιτιστικών Προγραμμάτων σε *Powerpoint*. Αποτυπώθηκαν *εικαστικά* τα σενάρια σχολικού εκφοβισμού, καθώς και οι μορφές του *θύτη* και του *θύματος* με τα χαρακτηριστικά τους.
- Στο πλαίσιο της *Φιλιαναγνωσίας*, δημιουργήθηκαν και αναρτήθηκαν στην ιστοσελίδα του σχολείου *αφίσες, δελτίο τύπου, εξώφυλλα βιβλίων*, γράφτηκαν *ποιήματα*, και αποδόθηκαν *θεατρικά*, οι αξίες της φιλίας και της αγάπης.
- Δημιουργήθηκε *φάκελος* με το υλικό του Σχεδίου Δράσης, ο οποίος κατατέθηκε στο αρχείο του σχολείου.

Παράμετροι που διευκόλυναν την επίτευξη των στόχων

- Η συνεργασία των μελών της ομάδας με το Σύλλογο Διδασκόντων, με τα μέλη της Διεύθυνσης, την ψυχολόγο, την κοινωνική λειτουργό και τους γονείς διευκόλυναν την επίτευξη των στόχων της δράσης. Η θετική ανατροφοδότηση από τον Συντονιστή Εκπαιδευτικού Έργου, τους Συμβούλους Ειδικότητας και η αλληλεπίδραση με τους εκπαιδευτικούς της σχολικής κοινότητας βοήθησαν στην υλοποίηση του σχεδίου.
- Επίσης συνέβαλε θετικά η ομοφωνία και η αφοσίωση των εκπαιδευτικών και της Διεύθυνσης στη στάση που επιλέγει το σχολείο κατά του εκφοβισμού και η κοινή «ατζέντα» στον τρόπο πρόληψης - διαχείρισης των συγκρούσεων ανάμεσα στους μαθητές.
- Το ενδιαφέρον, η σταθερή και προσηνής παρουσία των εκπαιδευτικών άνοιξε τον δρόμο επικοινωνίας και συνεργασίας με τους μαθητές. Οι ανοιχτές συζητήσεις που πραγματοποιήθηκαν στις εκπαιδευτικές συνεδριάσεις και στα Συμβούλια τμήματος τροφοδότησαν και εμπλούτισαν τη δράση.
- Οι διαθέσιμες υποδομές, τα τεχνολογικά και εποπτικά μέσα, η βιβλιοθήκη, η ηλεκτρονική τάξη, η αίθουσα εκδηλώσεων του σχολείου, ο εσωτερικός κανονισμός και η τήρηση του ημερολογίου της Δράσης υπήρξαν σημαντικοί παράγοντες επιτυχίας. Οι επιμορφώσεις, το υλικό από την εκπαιδευτική εμπειρία, η υποστήριξη του εργαστηρίου πληροφορικής διευκόλυναν την υλοποίηση του σχεδίου.
- Αρωγοί στο εκπαιδευτικό έργο για τη δράση της Φιλαναγνωσίας υπήρξαν η συγγραφέας του βιβλίου, ο εκδοτικός οίκος καθώς και ο Σύλλογος γονέων και κηδεμόνων.
- Σημαντικό ρόλο είχαν οι ομαδικές δραστηριότητες, οι βιωματικές εκπαιδευτικές δράσεις που πραγματοποιήθηκαν κατά τη διάρκεια του τρέχοντος σχολικού έτους σε συνεργασία με τους προαναφερόμενους φορείς, καθώς και τα Πολιτιστικά και Περιβαλλοντικά Προγράμματα.

Αποτελέσματα της Δράσης

- *Αναπτύχθηκαν* καλές παιδαγωγικές σχέσεις και θετικό συναισθηματικό κλίμα. Ο κύκλος της τάξης άνοιξε και δημιουργήθηκε το «εμείς». Αξιοποιήθηκε η «δύναμη» όλων στη διδακτική και παιδαγωγική διαδικασία. Τα εναλλακτικά συμβούλια τμήματος λειτούργησαν εισηγητικά στο Σύλλογο Διδασκόντων και διευκόλυναν την διεξαγωγή των παιδαγωγικών συνεδριάσεων.
- *Ενισχύθηκε* η κοινωνική-συναισθηματική νοημοσύνη. Οι μαθητές ενδυναμώθηκαν και καλλιέργησαν δεξιότητες, αισθάνθηκαν ασφαλείς και αποδεκτοί μέσα στο σχολείο.
- *Ενθαρρύνθηκαν* οι μαθητές μέσω του βιωματικού χαρακτήρα της δράσης στην αυτοδιερεύνηση. Τους δόθηκε η δυνατότητα να πραγματοποιήσουν τις δικές τους παρεμβάσεις και να αποφασίσουν συλλογικά για τις αρχές που θα διέπουν τις σχέσεις τους.
- *Οργανώθηκε* η τάξη με το «Συμβόλαιο φιλίας και συνεργασίας». Περιορίστηκαν οι συγκρούσεις και η επιθετικότητα. Με την ενεργοποίηση των καλών πρακτικών μειώθηκε ο φόβος της απόρριψης, η περιθωριοποίηση και ο εκφοβισμός.
- *Βελτιώθηκε* η σχολική επίδοση, μειώθηκε η αδιαφορία και εκδηλώθηκε ευχαρίστηση στην ενεργή μάθηση και στην ομαδική συμμετοχή των μαθητών σε προγράμματα, βιωματικές δράσεις και εκπαιδευτικές καινοτομίες.
- *Αποδείχθηκαν* επιτυχείς οι εξατομικευμένες προσπάθειες ενθάρρυνσης μαθητών με «αδυναμίες» ένταξης.
- *Διδάχθηκαν* οι μαθητές την αποδοχή της διαφορετικότητας ως τρόπο καταπολέμησης των διακρίσεων.
- *Αξιοποιήθηκε* και αναδείχθηκε ο ρόλος των μαθητικών συμβουλίων, καθώς και ο τρόπος και η σημασία της δημοκρατικής διεξαγωγής συνεδριάσεων.
- *Καλλιεργήθηκαν* οι αρετές της λογοδοσίας, του αλληλοσεβασμού, της μη-βίας και της συγχώρεσης. Οι παραβάσεις των μαθητών αντιμετωπίστηκαν με επιείκεια και δικαιοσύνη.
- *Αναπτύχθηκε* η συστηματική συνεργασία, η ανταλλαγή καλών πρακτικών, η εξωστρέφεια και η συμπαρουσία στην εκπαιδευτική κοινότητα του σχολείου.

Ομάδα Σχεδίου δράσης: Σιαλμά Αλεξάνδρα - Συντονίστρια, Χατζηιωαννίδης Ιωάννης και Τζανέτος Κωνσταντίνος